

AALST PIERRE CORNELSKAAI

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN
ARCHEOLOGIENOTA – 2018J70

1 GEMOTIVEERD ADVIES

1.1 DE VOLLEDIGHEID VAN HET UITGEVOERDE VOORONDERZOEK

Het bureauonderzoek wijst op de **potentiële aanwezigheid** van waardevol bodemarchief dat zou kunnen leiden tot kenniswinst. Op basis van de omliggende archeologische sporen, het historisch en cartografisch materiaal, is er in het bijzonder een verwachting ten aanzien van mogelijke sporen uit de middeleeuwen.

Of er daadwerkelijk ook archeologische sporen aanwezig zijn, en welke maatregelen in dat geval dienen genomen te worden in relatie tot de geplande werken, kan in deze fase evenwel niet beantwoord worden. Daartoe is verder vooronderzoek, aan de hand van een prospectie met ingreep in de bodem, noodzakelijk (voor motivering hiertoe, zie onder). Er wordt voorgesteld voorafgaandelijk aan de start van de werkzaamheden een **proefsleuvenonderzoek** uit te voeren op het oostelijk deel van het projectgebied (Houtkaai) om vast te stellen of er archeologische sporen aanwezig zijn op dit terrein (zie verder voor motivering).

1.2 DE AFWEZIGHEID VAN EEN ARCHEOLOGISCHE SITE

Op historisch vlak neemt het werkingsgebied een interessante plaats in. Het is gelegen binnen de historische kern van Aalst. Bovendien bevindt het projectgebied zich aan de laat- middeleeuwse stadsomwalling en/of latere bastionnering, zoals de historische kaarten tot de 17e eeuw aantonen.

Hoewel de georeferentie soms onduidelijk is, blijkt uit de recentere kaarten dat de noordelijke Denderarm/stadsgracht en noordelijke omwalling onder de huidige Houtkaai gesitueerd is. De stadsgracht bleef tot in de 19e eeuw open, maar is nu ingebed en overwelfd in een grote collector. Het centrale plein is heden ten dage slechts deels bebouwd en dus nog een relict aan open ruimte ter hoogte van waar de stadsgracht en stadsomwalling gesitueerd zijn. Ondanks de inbuizing in de collector (max. 4m) is het mogelijk dat delen van de stadsgracht en omwalling nog in situ aanwezig zijn, zoals dat ook op andere plaatsen in de stad eerder archeologisch kon vastgesteld worden (Vredeplein, Keizersplein).

Ter hoogte van de oorspronkelijke Denderoever is het archeologisch potentieel heel wat lager, tot onbestaande. De rechtstrekking van de Dender, en later dan de aanleg van de verhoogde spoorwegberm en -brug (aan weerszijden van de Dender, dus ook op het Jagerspad), heeft de oorspronkelijke Denderloop en de omwalling die daarop aansloot, volledig vergraven. De oorspronkelijke Denderloop is volledig uit het straatbeeld verdwenen. De impact van de kanalisatie is nog versterkt door de impact die de huidige kademuur zal hebben gehad, en de zware collectorwerken en rioleringswerken die onder de Pierre Corneliskaai zijn uitgevoerd. Van de kademuur mag verwacht worden dat deze een verstoring heeft veroorzaakt van minstens 4 tot 5m, naar analogie met waarnemingen langsheen dezelfde kademuur tijdens het archeologisch onderzoek ter hoogte van het iets zuidelijker gelegen Werfplein (2011). Samen met de collectorwerken en de daaraan parallel liggende rioleringen kan verwacht worden dat het tracé van de Pierre Corneliskaai als zeer zwaar verstoord mag beschouwd worden.

1.3 DE IMPACTBEPALING

De bodemingreep voor het **volledige projectgebied** (ca. 11600m²) houdt het **heraanleggen van de bestaande verharding** in. Het maaiveld blijft nagenoeg ongewijzigd, met lokaal hier en daar een verlaging, tot maximaal 20cm. Lokaal worden diepere verstoringen verwacht door de **heraanleg van een RWA en DWA- leiding rondom de Houtkaai**. Verder zullen ook verschillende **funderingselementen** van de **fietsbrug** lokaal voor een diepere bodemingreep zullen zorgen, zowel op de Houtkaai als op het Jagerspad.

In meer recentere periodes is het projectgebied volledig bebouwd en ingericht. De geplande werken vallen volledig in een bebouwde zone en langs de bestaande kaaimuren, waardoor de mate van huidige verstoringen in de bodem al vrij hoog is. Kanalisatie- en kaaiwerken, de aanleg van de spoorinfrastructuur in de 19e eeuw, de aanleg van collectoren en rioleringen en straatverharding hebben een zware impact gehad op het geheel.

1.4 DE WAARDERING VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE

Op basis van de bureaustudie kan gesteld worden dat het projectgebied een zeker **archeologisch potentieel** heeft gelet op de ligging nabij de historische kern van de Aalst en de situering vlak boven en langs de middeleeuwse stadsomwalling en gracht. Dit potentieel situeert zich vooral **ter hoogte van de Houtkaai**, waar het centrale, slechts deels verharde plein, nog een relict aan open ruimte vormt. Ter hoogte van de Pierre Corneliskaai is het archeologisch potentieel dan weer zeer laag, gelet op de zware infrastructurele ingrepen dat dit deel van het projectgebied sinds het einde van de achttiende eeuw heeft ondergaan (kanalisatie, heraanleg kademuren in negentiende en twintigste eeuw, collectorwerken en rioleringswerken).

Het potentieel situeert zich dus op de Houtkaai, waar **een deel van de laat- en postmiddeleeuwse omwalling** gesitueerd wordt. De collector die onder het plein loopt, is overigens *de facto* het restant van de voormalige stadsgracht. Uit de projectie van de Poppkaart, die als betrouwbaar mag beschouwd worden, kan afgeleid worden dat ook een deel van de omwalling zich op deze plaats bevindt. Hier stelt zich dus de mogelijkheid om deze omwalling in de ondergrond nog aan te snijden, wat mogelijkheden biedt om de laat- of postmiddeleeuwse omwalling op deze plaats in kaart te brengen en te dateren, zoals ook kon worden bekomen bij eerdere opgravingen aan het Vredeplein en het Keizersplein (linkeroever).

Deze vraagstelling is voor de **geschiedenis en begrip van de stadsontwikkeling van middeleeuws Aalst** bijzonder relevant, omdat onze (archeologische) **kennis over dit middeleeuws stadsdeel** momenteel **zeer gering** is. Op een lokaal niveau kan de eventuele archeologische informatie dus een bijdrage leveren aan de geschiedenis van Aalst.

Op regional niveau kan er meer inzicht bekomen worden in de ontwikkeling van de kleinere stedelijke kernen aan de oostelijke grens van het graafschap Vlaanderen.

1.5 DE BEPALING VAN DE MAATREGELEN

Voor wat betreft de Pierre Corneliskaai is de impact gering, het beperkt zich tot de heraanleg van de straat. Gelet op de reeds bestaande grootschalige verstoringen in deze zone, lijkt verder onderzoek op deze plaats niet relevant en kosten/baten niet aangewezen.

Het is duidelijk dat de **Houtkaai** de zone is waar de meest ingrijpende bodemingrepen zullen plaatsvinden (heraanleg riolering, heraanleg bestrating, aanleg funderingspijlers, en in een latere fase funderingen voor speelbanken), en deze zone ook het meest archeologisch potentieel biedt. In deze zone kunnen relevante onderzoeksvragen gesteld en mogelijkwijze ook nog beantwoord worden.

Op basis van de bureaustudie kunnen de onderzoeksvragen en de inschatting van het kennispotentieel slechts ten dele en hypothetisch beantwoord en gerealiseerd worden.

Verder vooronderzoek om het onderzoekspotentieel correct in kaart te brengen, is noodzakelijk aangezien het tot nu toe niet mogelijk is om een gemotiveerde uitspraak te doen over het al dan niet moeten nemen van maatregelen. Concrete informatie over de aanwezigheid, aard en graad van bewaring van archeologische sporen ontbreekt namelijk. Op basis van het bureauonderzoek blijven de geformuleerde veronderstellingen immers hypothetisch en bovendien onvolledig. De beste methode om dit te doen met een minimale ingreep ten opzichte van het kennispotentieel, is **proefsleuvenonderzoek**.

2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

2.1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode: 2018J70

Sitecode: 18-AAL-PC

Wettelijk depotnummer: D/2018/12.857/26

Naam en erkenningsnummer erkende archeoloog: SOLVA OE/ERK/Archeoloog/2015/00038

Locatie:

Oost-Vlaanderen, Aalst, Pierre Corneliskaai

Bounding box:

punt 1: x= 126864.500606, y= 181251.681084

punt 2: x= 127248.671077, y= 181458.74995

Kadastrale gegevens:

Aalst afdeling 1, sectie A, perceel 610/2, 610/3; afdeling 2, sectie C, openbare weg

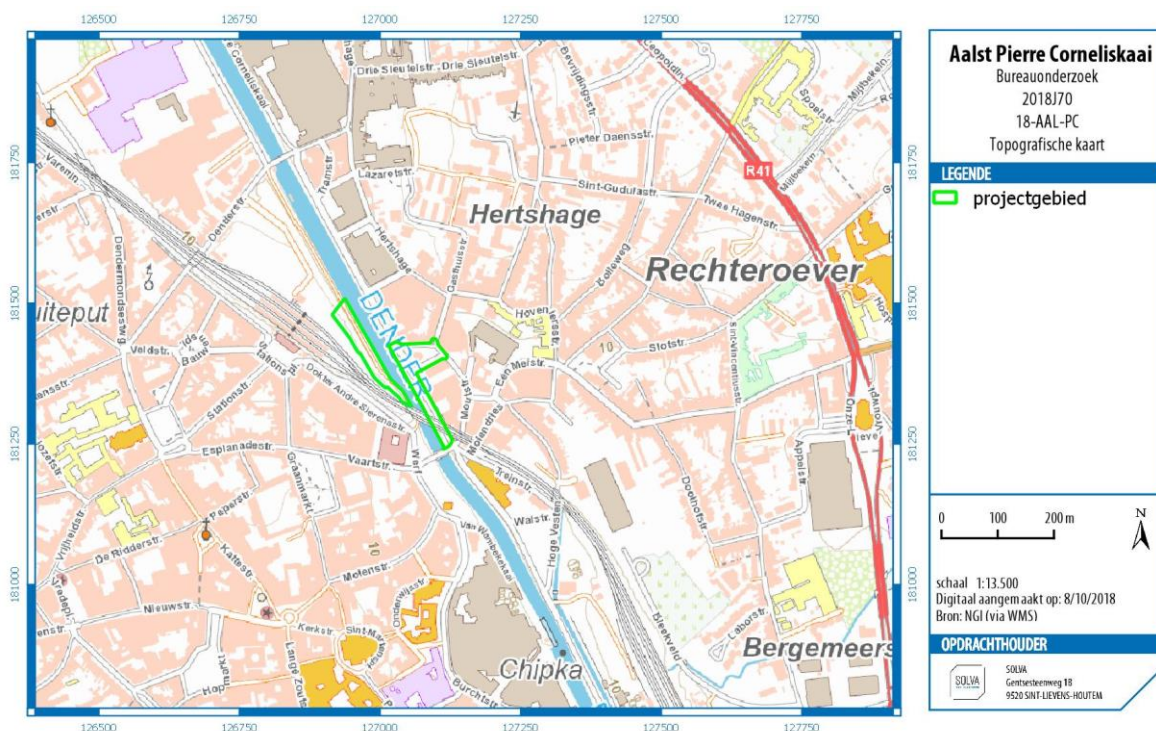
Topografische kaart: zie **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** en **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**

Betrokken actoren en specialisten:

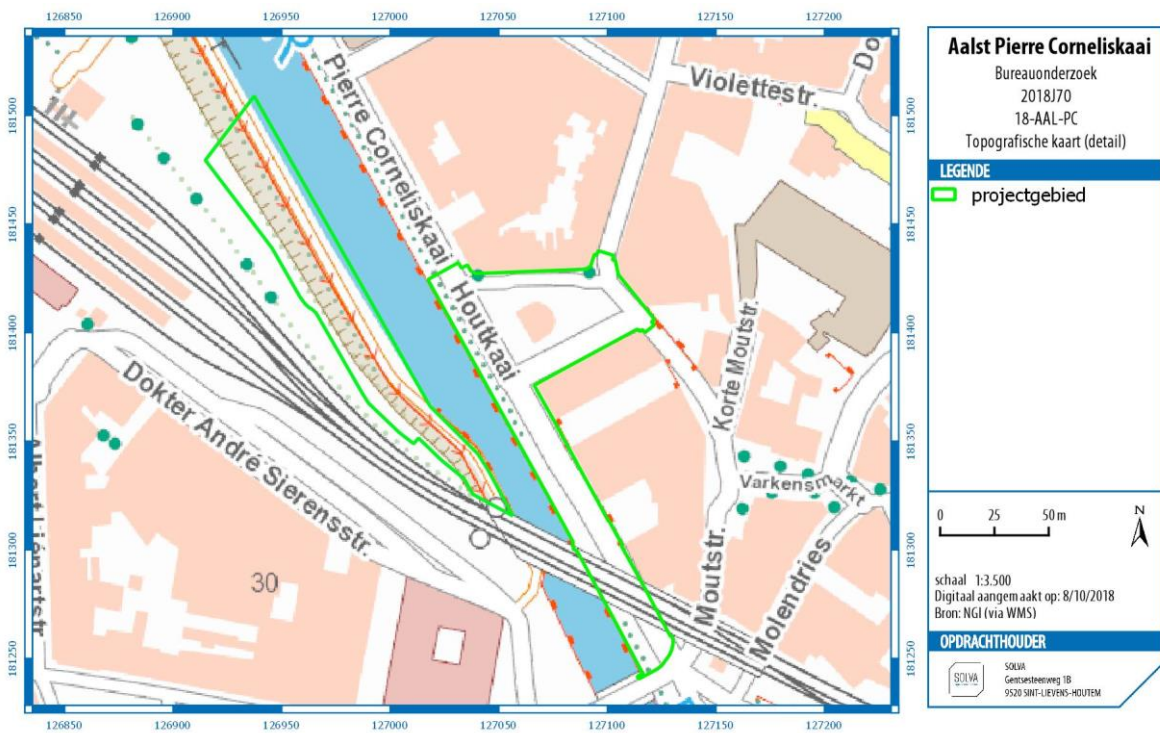
- Erkend archeoloog: Wouter De Maeyer
- Tekst: Silke De Smet
- Kaartmateriaal: Silke De Smet
- Redactie: Bart Cherretté

Wetenschappelijke advisering:

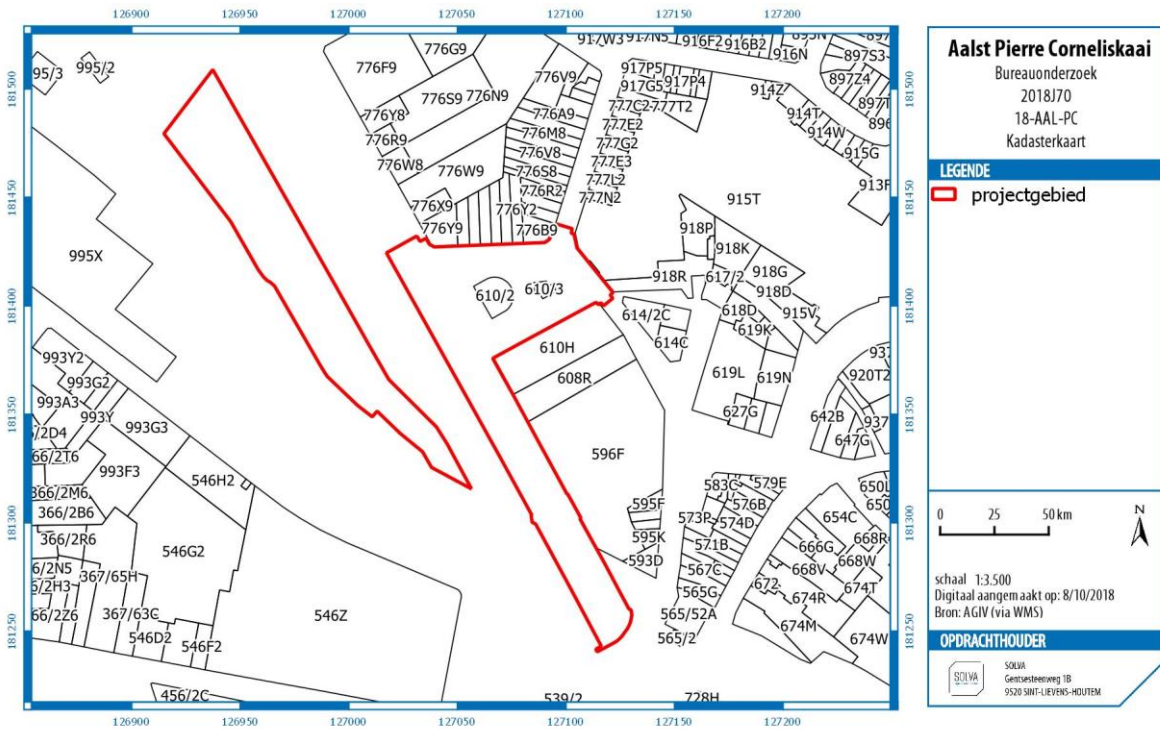
Niet van toepassing

Figuur 1: Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: NGI, digitaal aangemaakt op 8/10/2018)

Figuur 2: Topografische kaart (detail) met aanduiding van het projectgebied (bron: NGI, digitaal aangemaakt op 8/10/2018)

Figuur 3: Kadasterkaart met aanduiding van het projectgebied (bron: AGIV, digitaal aangemaakt op 8/10/2018)

2.2 VRAAGSTELLING EN ONDERZOEKSDOELEN

2.2.1 DE GEPLANDE WERKEN

Het stadsbestuur van Aalst wenst wegenis- en omgevingswerken uit te voeren op de Pierre Corneliskaai en de Houtkaai in Aalst. Daarnaast zullen ook rioleringswerken doorgaan op de Houtkaai en een fietsbrug gebouwd worden waarvoor fundering aangelegd zullen worden op de Houtkaai en het Jagerspad.

De bodemingreep voor het volledige projectgebied (ca. 11600m²) houdt enerzijds de **heraanleg** van de bestrating. Het maaiveld blijft nagenoeg ongewijzigd, soms wordt de nieuwe aanleg in ophoging gerealiseerd, lokaal komt het nieuwe maaiveldniveau wat lager te liggen, maximal tot -20cm.

Lokaal worden diepere verstoringen verwacht door de **heraanleg van een RWA en DWA- leiding** rondom de Houtkaai. Verder zullen ook verschillende **funderingselementen** van de fietsbrug lokaal voor een diepere bodemingreep zullen zorgen, zowel op de Houtkaai als op het Jagerspad, hoewel dit eerder plaatselijke ingrepen zijn.

In de tweede fase van geplande werken, onderwerp van een toekomstige omgevingsvergunningsaanvraag, zullen bovendien meer verstoringen plaatsvinden in hetzelfde projectgebied, waaronder de aanleg van speelelementen met relatief grote funderingen die geclusterd zullen liggen in de zone boven de oude stadsomwalling onder het centrale plein op de Houtkaai. In deze zone bevindt zich momenteel een speelplaats en lijkt verder weinig verstoord.

2.2.2 DE ACTUELE ARCHEOLOGISCHE KENNIS OVER HET TERREIN

Op historisch vlak neemt het werkingsgebied een interessante plaats in. Het is gelegen binnen de historische kern van Aalst. Bovendien bevindt het projectgebied zich aan de laat- middeleeuwse stadsomwalling en/of latere bastionnering, zoals de historische kaarten tot de 17e eeuw aantonen. Onderzoek naar dit terrein is voor de geschiedenis en begrip van de stadsontwikkeling van middeleeuws Aalst bijzonder relevant, omdat onze (archeologische) kennis over dit middeleeuws stadsdeel momenteel zeer gering is. Op een lokaal niveau kan de eventuele archeologische informatie dus een bijdrage leveren aan de geschiedenis van Aalst.

2.2.3 DE VERWACHTING TEN AANZIEN VAN DE ARCHEOLOGISCHE WAARDE VAN HET TERREIN

Er zijn een aantal gegevens die het mogelijk maken om de verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed in te schatten. Ons baserend op landschappelijke gegevens, cartografisch materiaal en historische bronnen kunnen we in deze fase een verwachtingspatroon formuleren voor het projectgebied.

Oostelijk deel van het projectgebied:

- Hoewel de georeferentie soms onduidelijk is, blijkt uit de recentere kaarten dat de noordelijke Denderarm/stadsgracht en noordelijke omwalling onder de huidige Houtkaai gesitueerd is. De stadsgracht bleef tot in de 19e eeuw open, maar is nu ingebed en overweld in een grote collector. Het centrale plein is heden ten dage slechts deels bebouwd en dus nog een relict aan open ruimte ter hoogte van waar de stadsgracht en stadsomwalling gesitueerd zijn. Ondanks de inbuizing in de collector (max. 4m) is het mogelijk dat delen van de stadsgracht en omwalling nog in situ aanwezig zijn, zoals dat ook op andere plaatsen in de stad eerder archeologisch kon vastgesteld worden (Vredeplein, Keizersplein).
- Lokaal worden diepere verstoringen verwacht door de heraanleg van een RWA en DWA- leiding rondom de Houtkaai. Verder zullen ook verschillende funderingselementen van de fietsbrug lokaal voor een diepere bodemingreep zullen zorgen, zowel op de Houtkaai als op het Jagerspad, hoewel dit eerder plaatselijke ingrepen zijn. In de tweede fase van geplande werken zullen echter meer verstoringen plaatsvinden in hetzelfde projectgebied, waaronder de aanleg van speelelementen met relatief grote funderingen die geclusterd zullen liggen in de zone boven de oude stadsomwalling onder het centrale plein op de Houtkaai. In deze zone bevindt zich momenteel een speelplaats en lijkt verder weinig verstoord.

- Het is duidelijk dat deze zone waar de meest ingrijpende bodemingrepen zullen plaatsvinden (heraanleg riolering, heraanleg bestrating, aanleg funderingspijlers, en in een latere fase funderingen voor speelbanken), het meest archeologisch potentieel biedt. In deze zone kunnen relevante onderzoeksvragen gesteld en mogelijkwzijze ook nog beantwoord worden. Daarom wordt het trekken van één proefsleuf op de Houtkaai geadviseerd (zie Figuur 4).

Westelijk deel van het projectgebied:

- Ter hoogte van de Pierre Corneliskaai en het Jagerspad is het archeologisch potentieel dan weer zeer laag of onbestaande, gelet op de zware infrastructurele ingrepen dat dit deel van het projectgebied sinds het einde van de achttiende eeuw heeft ondergaan (kanalisatie, heraanleg kademuren in negentiende en twintigste eeuw, collectorwerken en rioleringswerken, aanleg verhoogde spoorwegbedding (kant Jagerspad – opgehoogde terreinen, geen originele bodemopbouw).
- Gelet op het uiterst beperkte verwachte archeologisch kennispotentieel van deze zone en de beperkte verstoringen in een reeds sterk ingericht gebied, wordt hier geen verder onderzoek geadviseerd. De zone van de Pierre Corneliskaai waar het maaiveld lokaal wat lager komt te liggen, situeert zich ter hoogte van de Houtkaai, een zone die voor verder onderzoek reeds in aanmerking komt. Op de overige plaatsen van de Pierre Corneliskaai komt het nieuwe maaiveldniveau hoger te liggen dan het bestaande. Een dergelijke oppervlakte verder archeologisch onderzoeken in relatie tot de reeds aanwezige verstoringen en zeer beperkte impact, is kosten-baten beschouwd, niet verantwoordbaar.

2.2.4 DE DOELSTELLING(EN) VAN HET VOORONDERZOEK MET INGREEP IN DE BODEM

Het doel van het vooronderzoek met ingreep in de bodem is uitspraken te doen over de archeologische waarde van de totaliteit van een terrein door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven. Dit betekent dat het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd wordt en dat aan de hand van de resultaten de potentiële impact van de geplande werken op de archeologische resten wordt bepaald. Dit moet leiden tot een beargumenteerde evaluatie en het duiden van een eventueel vervolgtraject.

2.2.5 DE TE BEANTWOORDEN ONDERZOEKSVRAGEN

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Zijn er antropogene sporen aanwezig?
- Op welke niveaus manifesteren deze zich?
- Zijn er bodemhorizonten die bijzondere aandacht verdienen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren? Stadsgracht en/of stadsomwalling?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes? Laatmiddeleeuwen? Postmiddeleeuwen?
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van een occupatie?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden?
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van de archeologische vindplaatsen?
- Wat is de waarde en het kennispotentieel van de vastgestelde archeologische vindplaatsen?
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de archeologische vindplaatsen?
- Kan voor de vindplaats of voor delen van deze vindplaats het principe van behoud in situ nagestreefd worden, zo ja, aan welke randvoorwaarden dient voldaan te worden?
- Voor archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven; wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van deze zones?
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig?

- Is er verder (voor)onderzoek noodzakelijk en welke vorm dient dit aan te nemen?

2.3 DE ONDERZOEKSSTRATEGIE EN -METHODE

2.3.1 EEN TEKSTUELEBESCHRIJVING VAN DE GEPLANDE ONDERZOEKSMETHODE

De keuze van de methode voor verder vooronderzoek wordt gebaseerd op de volgende vier criteria:

1. Is het MOGELIJK deze methode toe te passen op dit terrein?
2. Is het NUTTIG deze methode toe te passen op dit terrein?
3. Is het overdreven SCHADELIJK voor het bodemarchief deze methode toe te passen op dit terrein?
4. Is het NOODZAKELIJK deze methode toe te passen op dit terrein (kosten-batenanalyse)?

Eerst wordt de opportuniteit van de diverse methoden voor vooronderzoek zonder ingreep in de bodem afgewogen.

Methode	Opportuin	Motivering
Landschappelijk booronderzoek	Neen	Mogelijk maar niet nuttig. Het bureauonderzoek leverde al genoeg informatie op met betrekking tot de bodemopbouw. Bovendien is door de aard van de talrijke verstoringen een interpretatie op basis van boringen amper correct te maken.
Landschappelijke profielputten	Neen	Mogelijk maar niet nuttig. Het bureauonderzoek leverde al genoeg informatie op met betrekking tot de bodemopbouw. Bovendien is door de aard van de talrijke verstoringen een interpretatie op basis van kline profielputten amper correct te maken.
Geofysisch onderzoek	Neen	Mogelijk maar niet nuttig. Geofysisch onderzoek is in deze context niet relevant omdat dit geen gegevens over de chronologie van de eventueel gedetecteerde fenomenen kan opleveren.
Veldkartering	Neen	Niet mogelijk en niet nuttig. De terreinen zijn verhard.

Vervolgens wordt de opportuniteit van de diverse methoden voor vooronderzoek met ingreep in de bodem afgewogen.

Methode	Opportuin	Motivering
Verkennd archeologisch booronderzoek	Neen	Mogelijk maar niet nuttig. De verwachting is dat het voornamelijk grondsporen en eventueel muurwerk zal betreffen. Bovendien is het projectgebied reeds sterk ingericht. Boringen laten een gedegen interpretatie van deze contexten (aard, samenhang tussen sporen, ruimtelijke spreiding, ...) niet toe.
Waarderend archeologisch booronderzoek	Neen	Mogelijk maar niet nuttig. De verwachting is dat het voornamelijk grondsporen en eventueel muurwerk zal betreffen. Bovendien is het projectgebied reeds sterk ingericht. Boringen laten een gedegen interpretatie van

		deze contexten (aard, samenhang tussen sporen, ruimtelijke spreiding, ...) niet toe.
Proefputten in functie van steentijd artefactensites	Neen	Mogelijk maar niet nuttig. Er zijn geen directe indicaties voor de aanwezigheid van steentijdsites. De verwachting is bovendien dat artefactensites reeds volledig zullen verstoord zijn door de middeleeuwse en industriële stadsontwikkeling.
Proefsleuven en / of proefputten	Ja	Mogelijk en nuttig. Deze onderzoekstechniek zal het meeste informatie (kosten/baten) opleveren om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden. Dit onderzoek zal een schadelijke impact hebben op het bodemarchief. Toch is deze onderzoeksmethode nodig om verdere uitspraken te kunnen doen over de mogelijke aanwezigheid van een archeologische site op het terrein.

Op basis van hogerstaande afwegingen wordt een vooronderzoek met ingreep in de bodem voorgesteld dat bestaat uit:

- **Proefsleuven**

Een onderzoek met ingreep in de bodem is noodzakelijk aangezien het vooronderzoek tot nu toe (bureauonderzoek) onvoldoende informatie opleverde om een gemotiveerde uitspraak te doen over het al dan niet moeten nemen van maatregelen omdat informatie over de aanwezigheid, aard en graad van bewaring van archeologische sporen ontbreekt.

Na afweging van bovenstaande onderzoeksmethoden, wordt enkel **proefsleuvenonderzoek** als methode weerhouden.

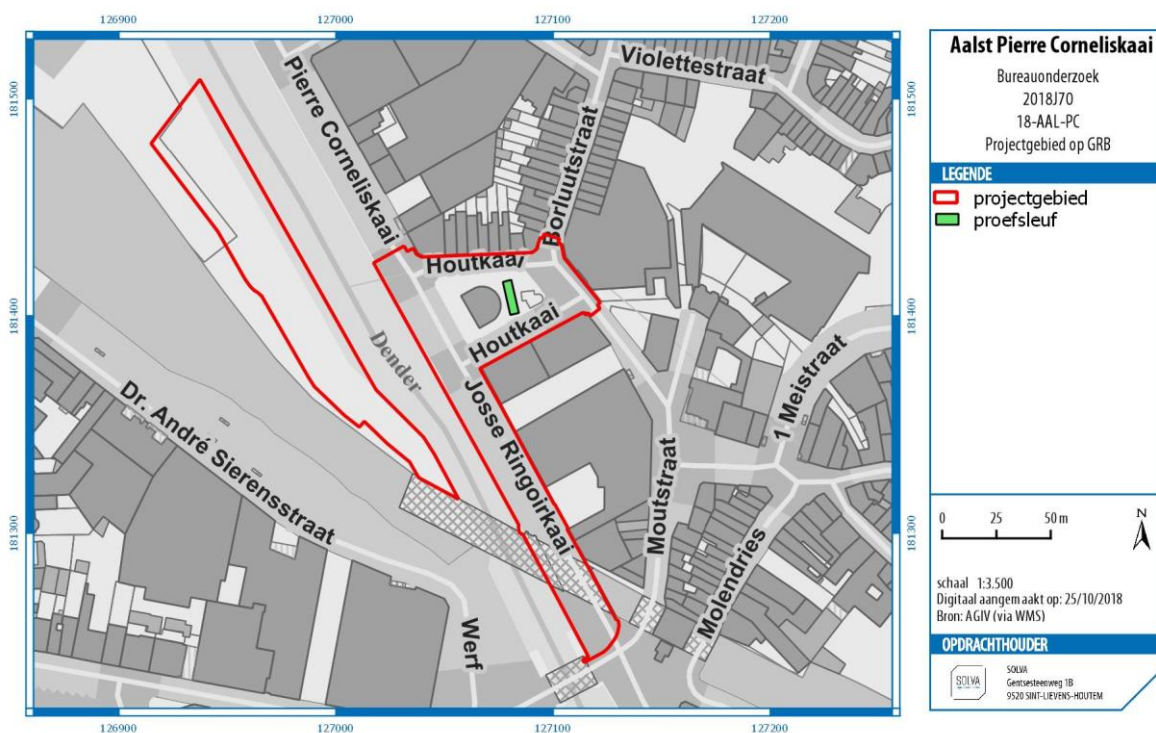
2.3.2 EEN TEKSTUELE MOTIVERING VAN DE GEKOZEN ONDERZOEKSMETHODEN EN –SITUATIES

Gezien de ligging van het projectgebied ter hoogte van de middeleeuwse stadsomwalling zijn sporen als grachtvulling en omwalling te verwachten. Het betreft hier zeer grote structuren die in relatie tot elkaar moeten kunnen begrepen worden. Een zeker ruimtelijk inzicht is dus noodzakelijk. Proefputten zijn daar om minder geschikt om de vraagstelling te beantwoorden. De vraagstellingen kunnen het meest efficiënt beantwoord worden door middel van proefsleuven, die haaks worden aangelegd op het traject van de omwalling/omgrachting.

Door een statistisch representatief deel van het onderzoeksgebied bloot te leggen, kan een optimale inschatting worden gemaakt over de aard, bewaring, spreiding en datering van eventueel bewaarde archeologische sporen.

2.3.3 DE AFBAKENING VAN HET TE ONDERZOEKEN GEBIED

Rekening houdende met de verwachting voor archeologie, de geplande werken en het potentieel op kennisvermeerdering (zie boven, 2.2.3), wordt enkel voor het noordoostelijk deel van het projectgebied een verder vooronderzoek geadviseerd in de vorm van één proefsleuf (zie Figuur 4). De ligging van de stadsgracht/omwalling is immers vrij accuraat in te schatten door de bureaustudie, waardoor één proefsleuf kan volstaan om de vraagstelling te beantwoorden. De sleuf wordt in eerste instantie beperkt tot het centrale binnenplein, eventueel uit te breiden naar de twee omliggende straten. Mogelijks kan de vraagstelling immers reeds beantwoord worden op het centrale binnenplein, zodoende dat er geen onnodige belemmering is voor het doorgaand verkeer.

Figuur 4: GRB met aanduiding van het projectgebied en proefsleuf (bron: AGIV, digitaal aangemaakt op 25/10/2018)

2.3.4 EEN TEKSTUELE BESCHRIJVING VAN DE CRITERIA DIE GEHANTEERD ZULLEN WORDEN OM TE BEPALEN WANNEER DE VOORZIENE ONDERZOEKSMETHODEN ALSNOG NIET UITGEVOERD MOETEN WORDEN

Niet van toepassing.

2.4 DE ONDERZOEKSTECHNIEKEN

Voor de gehanteerde onderzoekstechnieken is hoofdstuk 8.6 van de Code van Goede Praktijk van toepassing. Het gaat om **proefsleuven voor een site met complexe verticale stratigrafie** (hoofdstuk 8.6.3).

Om na te gaan of er antropogene sporen aanwezig zijn binnen de onderzoekszone van het projectgebied, dient één proefsleuf over het onderzoeksgebied te worden uitgevoerd (zie Figuur 4), van ca. 15 op 4 m, eventueel uitbreidbaar in lengte indien dit nodig is om de vraagstellingen te beantwoorden. De sleuf dient in te schatten of de geplande werkzaamheden archeologische sporen zullen raken en wat de aard en waardering daarvan is.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Wanneer de sleuf opnieuw wordt gedicht, wordt de originele bodemopbouw gevolgd zodat de draagkracht van de bodem gelijk is aan de draagkracht voorafgaand aan de start van de werken.

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hierboven beschreven werken dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk versie 3.0. Het onderzoeksdoel is succesvol beëindigd, indien er op alle vooropgestelde onderzoeksvragen gefundeerd kan worden geantwoord.

Het veldwerk wordt uitgevoerd door de veldwerkleider, tevens assistant-aardkundige, bijgestaan door minstens een assistent-archeoloog.

2.5 DE VOORZIENE AFWIJKING TEN AANZIEN VAN DE CODE VAN GOEDE PRAKTIJK

Er zijn geen afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk, die voor aanvang van het onderzoek met ingreep in de bodem reeds voorzien zijn. Eventuele afwijkingen die zich stellen tijdens het onderzoek, zullen omstandig gemotiveerd worden conform de bepalingen van de Code van Goede Praktijk.